

Kan man prissætte omsorg? Emma Holten udfordrer samfundets syn på kvinder

Emma Holten har i sin nye bog fundet en god balance mellem saglighed og en personlig, humoristisk tone, skriver Freja Cæcilie Petri Bondgaard. Foto: Claudia Vega

Freja Cæcilie Petri Bondgaard
11.05.2024

KULTUR // BOGANMELDELSE – Kvinders bidrag til statskassen er mindre, men er de derfor mindre værd? Emma Holten diskuterer værdien af omsorg i sin nye bog og kritiserer tanken om at prissætte menneskelige relationer. Hun taler direkte ind i debatten om mental load og slår fast, at kvinder ikke behøver at ligne mænd.

Underskud – om værdien af omsorg

Forfatter: Emma Holten

Politikens Forlag. 288 sider. Udkom d. 2. maj 2024

Kvinder er en underskudsforretning. Deres livsvarige bidrag til statskassen er mindre end mænds, for kvinder udfører omsorgsjob, føder børn og tager barsel.

Ud fra et økonomisk rationale og blik på BNP vil man altså hurtigt kunne fastslå, at mænd er en større ressource for staten end kvinder. Men betyder det så, at de er

mindre værd end mænd? Og ville det være bedre, hvis kvinders livsmønstre spejlede mændenes, så de tog sig lidt mindre af andre mennesker, så de i stedet kunne lægge lidt flere penge i statskassen?

Næppe. Dette ville stride stik imod det foredrag om feministisk økonomi, som Emma Holten de seneste år har turneret landet rundt med, og som direkte har inspireret hende til at skrive *Underskud – om værdien af omsorg*.

Hun taler helt eksplicit ind i den aktuelle debat om *mental load*

Et af den feministiske økonomis hyppigst stillede spørgsmål er: Bliver man nødt til at prissætte for at værdisætte? Og kan man overhovedet det? For vi ved jo alle, at der findes ting såsom kærlighed, elskov, dybe venskaber, en latter der kommer fra maven og lyden af fuglenes sang, der er uendeligt meget værd, også selvom det er umuligt at prissætte.

Holten mener, at alle er reduceret til økonomiske regnestykker, hvor menneskeværdet på sin vis udgøres af det, det afkaster (i økonomisk profit) i forhold til, hvad vi tager over et livsforløb. Dette skyldes oplysningstidens mekaniske syn på mennesket, hvor alt skulle måles og vejes, hvilket hun mener, vi stadig (beklageligvist) er direkte påvirket af.

Inden for feministisk økonomi ”ser man omsorg som en konstant i alles liv”, som *ingen* kan klare sig uden. Kerneordene er omsorg og reproduktion og den feministiske økonomi drejer sig om det, der skaber og vedligeholder mennesker – og dem, der typisk har stået for dette, er bare kvinderne.

Holten er stærkt inspireret af den italiensk-amerikanske feminist og aktivist **Silvia Federici**, hvilket især er tydeligt på bogens første 50 sider, for her minder tankerne slående meget om de tanker, Federici gør sig i *Caliban og heksen*, som er oversat af Holten.

Som Federici problematiserer Holten, at kvinders ulønnede arbejde i hjemmet ikke honoreres, og – som Federici – forholder Holten sig også kritisk til Descartes og Hobbes og sætter heksejagten i centrum for et verdenssyn, hvor kvinder er lavere

rangerende end mænd. Dette er bl.a., fordi de lyttede til deres kroppe i en oplyst og rationel videnskabsbaseret verden.

Bogen igennem blandes økonomisk teori med moderne feministisk teori og med popkultur og en af Holtens pointer synes at være, at netop heksejægerens ide om, at kvinder er mystiske, irrationelle og utilregnelige, til stadighed lever stadig i popkulturen. Som eksempel fremhæver hun Justin Biebers sang "What Do You Mean", i hvilken han synger: "*What do you mean? Oh, oh. When you nod your head yes, but you wanna say no*". Kvinder gør altså det modsatte af, hvad de siger, de gør. Også i 2015 var dette synet.

 Holten slår fast, at kvinder ikke behøver at ligne mænd, og at alt ikke handler om økonomi, selvom det (ak!) gør

Dette følger hun op med Britney Spears, der i 2007 barberede sig skaldet og senere slog på en paparazzifotografs bil med en paraply, fordi hun var træt af at blive stirret på. Men Holten spørger nærmere, hvorfor dette skulle være så irrationelt, og om det ikke er naturligt, at der er grænser for, hvor meget et menneske kan bære.

Emma Holtens indlæg i mental load-debatten

Holtens bog kunne ikke lande for hende under mere lykkelige omstændigheder, idet hun taler helt eksplicit ind i den aktuelle debat om *mental load*. Hun analyserer altså, hvorfor det er, at kvinder i gennemsnit arbejder 54 minutter mere i hjemmet end mænd, hvilket ikke, siger hun, inkluderer "den såkaldte mental load, det vil sige den tid, kvinder bruger på at planlægge, søge viden og organisere hverdagen".

Samtidig udfordrer hun den hos Socialdemokratiet allestedsnærværende tanke om, at arbejde er det vigtigste i verden ved at påpege, at der findes andre goder i tilværelsen som f.eks. omsorg og nære relationer, hvormed hun taler ind i samme kurs, som Maj My Midtgaard Humaidan gør i Ærø Manifestet, når de begge mener, at det nære er i høj kurs.

Selvom *Underskud – om værdien af omsorg* har det med at forfalde til gentagelser og altså dermed er virkelig god til at få gennemnaglet sine pointer, balancerer den det faglige og saglige med en humoristisk og personlig tone, der gør den letlæselig og vedkommende. Holten slår fast, at kvinder ikke behøver at ligne mænd, og at alt ikke handler om økonomi, selvom det (ak!) gør, og at man ikke kan prissætte den omsorg, som vi alle i sidste ende er fuldstændig afhængige fra fødsel til død og alt det, der kaldes livet, derimellem.

Læs også Peter Johannes Schjødts kronik **“Konkurrencestatens senfølger: Mistrivsel som ny normalitet?”**

Emma Holten

feminisme

Maj My Midtgaard Humaidan

mental load

Freja Cæcilie Petri Bondgaard

Freja Cæcilie Petri Bondgaard er uddannet teolog og skriver om kultur, eksistens og samfundsmæssige tendenser. Hun har arbejdet med kommunikation siden 2018. Hun har senest været ansat ved Det Ethiske Råd (Nationalt Center for Etik), og har siden...

Modtag POV Weekend, følg os på Facebook – eller bliv medlem!

Hold dig opdateret med ugens væsentligste analyser, anmeldelser og essays i **POV Weekend** – hver fredag morgen.

Det er gratis, og du kan tilmelde dig her →

Ja tak, send mig POV Weekend

POV er et åbent og uafhængigt dansk non-profit medie.

Har du mulighed for at bidrage til vores arbejde? Bliv medlem her →

25 kr./md.

50 kr./md.

100 kr./md.

Overblik

TOPHISTORIER

SENESTE

DEBAT

PODCAST

POV International

OM POV

REDAKTION

SKRIBENTERNE

GÆSTESKRIBENTER